

A 1649/medborgar

Behandlas i:
Utskottet för välfärd i Norden

J.nr. 15-00184-8

Utskottet för välfärd i Nordens betänkande över

Medlemsförslag om Nordisk Center for Borgerinddragelse og Demokratiudvikling

Förslag

Utskottet för välfärd i Norden foreslår, at

Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsfor-
slag om Nordisk Center for Borgerinddragelse og Demokratiudvikling A
1649/medborger

Bakgrund

Rasmus Nordqvist fra VSG-gruppen foreslog, at Nordisk Råd skulle opfor-
drer de nordiske landes regeringer til

at udarbejde forslag til etablering af et Nordisk Center for Borger-
inddragelse og Demokratiudvikling, der skal fungere som en fælles
og praksisorienteret forskningsinstitution inden for borgerinddra-
gelse og demokratiudvikling

at de nordiske lande afsætter midler til, at centeret kan iværksæt-
tes for foreløbig en 5-årsperiode, og at centerets arbejde efter 4 år
skal evalueres.

at man inden for Nordisk Råd vedtager, at centerets skal have en
bestyrelse allerede fra 2015, og at denne bestyrelse får en budget-
ramme til driften, så der kan ansættes en centerchef senest pr. 1.
januar 2016, og så centeret kan være fuldt bemandet senest inden
udgangen af første halvår af 2016.

Baggrunden var, at de nordiske lande har tradition for at inspirere hinan-
den i udviklingen af initiativer, der styrker demokrati og borgerinddragel-
se. Selvom de nordiske samfund er blandt de mest demokratiske i hele
verden, bør vi konstant bestræbe os på at styrke samfundets demokrati-
ske strukturer og beslutningsprocesser, det være sig lokalt, regionalt, na-
tionalt og i det internationale samarbejde, så der er en stærkt forbindelse
mellem befolkningen og beslutningstagerne.

Forslaget er derfor, at de nordiske regeringer gik sammen om at oprette en fælles praksisorienteret forskningsinstitution, hvis formål skulle være at kortlægge, fremme og understøtte udviklingen af nye konkrete modeller til borgerinddragelse og demokratiudvikling. Institutionen kunne fx opbygges i samarbejde mellem nordiske og internationale forskningsmiljøer, demokratibevægelser samt relevante aktører fra civilsamfundet.

Nordiska rådet

A 1649/medborgar

Behandlas i:
Utskottet för välfärd i Norden

J.nr. 15-00184-8

Høring

Udvalget for Velfærd i Norden besluttede at få sagen yderligere belyst inden yderligere initiativer igangsættes. På den baggrund gik sekretariatet i gang med at finde frem relevante materiale om borgerinddragelse og demokratiudvikling i Norden. Sekretariatet har hentet information fra Kommunernes Landsforening (KL), Danmark, Kommunesektorens arbejdsgiverorganisation (KS), Norge, Sveriges Kommuner & Landsting (SKL).

I Norden er der generelt en høj stemmeprocent. **Kommunernes Landsforening** i Danmark oplyser, at alle kommuner i har stor fokus for udvikling og fremme af demokratiet. Arbejdet foregår dog ikke centralt men lokalt i kommunerne da deres udfordringer er meget forskellige. I København er der mange unge tilflyttere som ikke har så stort lokalkendskab og derfor kan være svære at få dem engageret og til at stemme. I landdistrikterne er der andre udfordringer; her har borgerne lokalkendskabet, men måske ikke altid interessen for politik. Der skal andre tiltag til. Forskning viser, at hvis du ikke stemmer ved dit første valg som stemmeberettiget, er risikoen for aldrig at stemme højere end hvis du stemmer ved dit første valg. Risikoen for ikke at stemme er størst, hvis første valg som stemmeberettiget er et kommunalvalg.

Kommunerne får deres viden fra valgforskere. Disse indhenter erfaringer fra resten af verden. Oftest er det dog erfaringerne fra de andre nordiske lande som er lettest at sætte ind i en dansk kontekst. De understreger dog, at udfordringer er meget forskellige og derfor er fokus på løsning lokalt. De udveksler gerne erfaringer fra andre nordiske lande. F.eks. indførte Danmark – efter erfaringer fra Norge – nationalt koordineret skolevalg i folkeskolerne i 2015. I Sverige reklamerer man mere for at brevstemme (formentlig grundet de store afstande). I Danmark brevstemmer man også, men forskerne mener, at den danske tradition hvor man møder op, står i kø og fejrer demokratiet, giver godt resultat for stemmeprocenten. I Sverige mener man, at stemmeprocenten bliver højere ved at man har kommunalvalg og Riksdagsvalg samme dag. Denne erfaring kan ikke bruges i Danmark og Island, hvor statsministeren bestemmer valgdatoen.

Demokrati er dog andet en stemmedeltagelse. Det handler om at styrke borgerinddragelsen via f.eks. borgerhøringer og generel inddragelse som sikrer, at en kommune får det bedst mulige beslutningsgrundlag. Kommunernes Landsforening oplyser, at dette arbejder kommunerne meget med i dag. Se yderligere i nedenstående links:

“Fremtidens lokaldemokrati – inspiration til den lokale debat om demokrati og borgerinddragelse”

http://www.kl.dk/ImageVault/Images/id_32765/ImageVaultHandler.aspx

Udviklingsprojekt “10 gode eksempler på borgerinddragelse og nye demokratiformer i kommunerne”

<http://www.kl.dk/PageFiles/156464/10%20eksempler.pdf?epslanguage=da>

PDF – “11 eksempler på nærdemokrati i de danske kommuner”

“Op af sofaen – anbefalinger til lokaldemokratiet”

http://oim.dk/media/515502/Op_af_sofaen_anbefalinger_til_lokaldemokrati.pdf

Fra **Kommunesektorens arbejdsgivere** i Norge findes følgende relevante rapporter:

"Erfaringer med nærdemokratiske ordninger i Norden"

<http://www.ks.no/contentassets/74eb91b63e4349fbb4977e67461f298d/rapport---nardemokrati.pdf>

Notatet løfter frem en typologi over de vigtigste former for nær- og/eller bydelsordninger. Herunder observationer og erfaringer med disse ordninger. Derudover belyses nærdemokrati fra en mere generel synsvinkel, samt en indgående drøftelse af empiriske erfaringer.

Ydermere indeholder notatet en "bydelshistorie" fra 1960-tallet frem til i dag, hvor der drøftes konkrete forsøg og reformer fra de største byer i Norden. Derudover har hvert af de nordiske lande et separat kapitel der fokuserer nærmere på nærdemokrati i det pågældende land.

"Kommunestørrelse og lokaldemokrati"

<http://www.ks.no/globalassets/kommunestørrelse-og-lokaldemokrati-ny.pdf>

Et notat der på baggrund af forskning undersøger sammenhænge mellem deltagelse ved kommunalvalg og kommunernes størrelse. Derudover ses der i notatet på forskningsresultater inde for kommunalt selvstyre samt statslig styring i kommunerne, samt effekterne af dette. Derudover byder notatet på forslag der kan fremme lokal styring, valgdeltagelse og identitet samt forbedring af nærdemokratiet.

"Lokalt demokrati og kommunalt selvstyre – Vision eller virkelighed"

<http://www.ks.no/globalassets/heftetlokaldemokrati.pdf>

Notatet byder på en gennemgang af forskning inde for styring, ledelse og partnerskab. Dette er sket på baggrund af vurderinger omkring forbedringer af nærdemokrati ud fra samarbejde med eksterne aktører. Derudover ses der på forholdet mellem lokaldemokratiet og staten samt undersøgt det formelle og reelle status forhold mellem stat og kommune. Slutteligt en gennemgang over hvordan opgaver og ansvar burde fordeles fremover, samt et bud på de problemstillinger og udvikling af lokaldemokrati vil fungere i fremtiden.

"Godt lokaldemokrati - ei plattform"

<http://www.ks.no/globalassets/plattform-godt-lokaldemokrati-2014.pdf>

KS kommer i denne korte rapport med idéer og forslag til en såkaldt "platform" for Norges kommuner. Denne "platform" skal være med til at fremme lokaldemokratiet. Dele af platformen består blandt andet af indbyggerne, frivillige (samt frivillige organisationer) samt yderligere en lang række aspekter og forhold herunder korrupsion og etik.

Fra Sverige er særligt **Sveriges Kommuner & Landstings** arbejde med lokaldemokrati relevant. De har udviklet en platform for godt demokrati - inspireret af Norge.

"God lokaldemokrati – en plattform"

<http://skl.se/download/18.430f8b0b145ac911ed659436/1399636829389/skl-demokratibarometern-plattform-god-lokal-demokrati-2011.pdf>

Plattformen blev oprindeligt udviklet af den norske Kommunernes Landsforening (KS). Målet var at støtte de norske kommuners bestræbelser på at udvikle det lokale demokrati. I dag har mange kommuner brugt platformen. SKL har oversat platformen og tilpasset den til svenske forhold, således at den kan anvendes på lignende måde i svenske kommuner.

Nordiska rådet

A 1649/medborgar

Behandlas i:

Utskottet för välfärd i Norden

J.nr. 15-00184-8

Der er et evalueringsredskab, et demokratibarometer, knyttet til platformen. Evalueringen giver en status af, hvordan de folkevalgte og borgerne opfatter det lokale demokrati og kortlægger kommunens styrker og svagheder.

Udvalgets synspunkter

Udvalget for Velfærd i Norden er enige omkring vigtigheden af borgerinddragelse og udvikling af demokratiet i Norden. Det er derfor også glædeligt, at demokratiet generelt er velfungerende i Norden og har gode betingelser. Flere lande i verden inspireres af opbygningen og konstruktionen af demokratimodellerne i Norden. Udvalget er derfor enige i, at borgerinddragelse og demokratiudvikling er vigtigt. Der eksisterer allerede i dag en række forskning og undersøgelser om demokratiet i Norden og Udvalget finder ikke anledning til at oprette en ny forskningsinstitution, - et nyt Nordisk Center. Derfor anbefaler udvalget ikke at der foretages yderligere i anledning af Medlemsforslag om Nordisk Center for Borgerinddragelse og Demokratiudvikling A 1649/medborger.

RESERVANT Christian Juhl (EL): kan ikke tilslutte sig Udvalgets beslutning.

Stockholm, den 27 september 2016

Arja Juvonen (saf)

Bengt Morten Wenstøb (H)

*Bente Stein Mathisen (H), **Formand***

Christian Juhl (EL)

Hege Haukeland Liadal (A)

Jenis av Rana (Mfl.)

Karen J. Klint (S)

Lennart Axelsson (S)

Mikael Staffas (Lib)

Paula Bieler (SD)

Rasmus Jarlov (KF)

Rikard Larsson (S)

Sivert Haugen Bjørnstad (FrP)

Tillie Martinussen (D)

*Vigdís Hauksdóttir (F), **Næstformand***

Nordiska rådet

A 1649/medborgar

Behandlas i:

Utskottet för välfärd i Norden

J.nr. 15-00184-8